

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

سوره مبارکه مومنون (جله دوم)

جله خانوادگی - استاد اخوت ۹۴/۱۰/۲۳

فلاح به معنی رستن است یعنی به نقطه مقصد رسیدن یا در واقع ظفر یافتن، پیروز شدن که ممکن است دنیوی یا اخروی باشد.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ (۱)

در آیه ۱ معلوم می شود که رستگاری انسان وابسته به یک ایمان است.

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ (۲)

خصوصیت مومن که گفتیم شاخص ایمان مهم ترینش نماز است و در روایات هم آمده که صلوات عمود دین است. خشوع در نماز یک معیار کمی و کیفی می دهد برای اینکه ببینیم به ایمان نزدیک می شویم یا دور می شویم.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ (۳)

خصوصیت بعدی بحث اعراض از لغو است که با ترک لغو متفاوت است و یعنی فرد خودش را در معرض کارهایی که بیهوده است قرار نمی دهد.

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ (۴)

حضرت علامه (ره): اینجا زکات را که مطرح می کند بیشتر منظور انفاق مالی و دارایی است.

وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوحِهِمْ حَافِظُونَ (۵)

از کارهایی که مربوط به مسائل غریزی و جنسی است مراقبت می کنند.

إِنَّا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ إِيمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (۶)

مگر در مواردی که مجوز دارند.

فَمَنْ ابْتغَى وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ (۷)

هرکسی غیر این را طلب بکند، تعدی کرده است.

وَ الَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ (۸)

مومنین کسانی هستند که به امانات (به رسم اطمینان به کسی سپرده شد) و عهد (پیمان ها میثاق ها) پای بند هستند.

پدر بودن، مادر بودن و همه نقش های انسان یک امانت است. انسان بودن هم یک امانت دارد. امانت یعنی یک نقشی را به شما می سپارند دلیلش هم این است که فرزند یک خانواده نسبت به پدر نقش پدری را قائل است و اگر پدر و مادر نقششان را ایفا نکنند امانتدار نبودند.

کسی که جلوی بچه دعوا می کند به عهد پدر و مادری پایبند نیست و خیلی از اختلالات که در سنین بالا اتفاق می افتد به دلیل امانت خوب نگه نداشتن است.

امانت های مهم تری ما داریم که از خونه و ماشین و.... اهمیت بیشتری دارد. بعد از یک مدتی انسان می فهمد که همه چیزهایی که دارد امانت است.

عهد، هر جایی که عقد است، محصول عقد، عهد است مثل عقد نکاح که یک میثاق است یا قرار دوستی یک عهد است یا میثاق های اجتماعی مثلا پای بند بودن به امام خمینی به قانون اساسی به اصل ولایت فقیه، عهد های ملی، میثاق های ملی، انتخابات.

در جریان انقلاب پیامبر و اسلامی که پیامبر در جزیره العرب جاری کردند بعضی چیزها را صحه گذاشتند که یکی از آنها عهد بود.

حتی وقتی با مشرکین عهد می بندید ملزم به اجرای عهد هستید. اینقدر که عهد مهم است خود مشرک مهم نیست (س.م. توبه) شکستن براءت

هر جا پستی سپرده می شود برایم مسئولیت، امانت و وقتی قرار گذاشته می شود، عهد است. خیلی به هم نزدیک هستند امکان دارد مصداقش یکی باشد با دو رویکرد مختلف.

یکی از عوارض در خانواده‌ها، قرار گذاشتن و شکستن آن است. خیلی از کینه‌هایی که آدم‌ها به هم دارند بابت قرارهایشان است.

اگر عهد و امنیت پاس داشته نشود، امنیت خانواده به مخاطره سپرده می‌شود.

در عقد گره و پیوند است. در عهد پابندی و قرار است

در بیعت مبادله است.

از آیه ۸ متوجه سلامت و امنیت خانواده‌ها می‌شویم. خانواده سالم تر، پابند به عهد و امانت هستند.

اگر کسی در خانواده اختلاف داشت باید ببیند کجا امانت یا عهدی شکاف برداشته است. خودش را ببیند به دیگران کاری نداشته باشد.

در نظام و قانون خانواده، زن و فرزند دست مرد امانت هستند.

در زندگی زناشویی، ما دقت‌های کلامی را متأسفانه رعایت نمی‌کنیم.

ان شاءالله گفتن برای کارهای عرفی خیلی خوب است و در عهد، تقریباً خیلی چیزها را حل می‌کند. مخصوصاً برای آدم‌های حواس پرت. (به قصد باید ان شاءالله گفت نه باشه باشه الکی)

در موقعیت‌های مختلف برای سپردن مسئولیت به کسی باید تحقیق کرد مثلاً در مقام قضاوت وقتی قرار است مسئولیتی به کسی واگذار شود باید در مورد مسئولیت‌های قبلی‌اش تحقیق شود.

باید مسئولیت و توان فرد در هنگام سپردن امانت چک شود.

دوری از لغو در دوره سه تکمیل و در مرحله ازدواج باید حتماً به شکوفایی رسیده باشد. در دوره پنج فرد کثیرالعهد است. از عهد در نمی‌رود. در این دوره فرد شجاعت قبول کردن عهد را دارد. رازداری مربوط به این داستان است.

بزرگترین مشکل خانواده‌ها از حیث رازداری و حرف در آوردن توسط خانم‌ها است. مردها در این مورد طبعاً می‌توانند بیچپانند.

همانطور که لازم است مرد قوام باشد، زن لازم است حافظ اسرار باشد و به همان اندازه مهم است.

سرّ انسانها، امانت است. احتیاج به تقوا و مراقبت ویژه‌ای دارد. ادب ویژه و آداب دانی ویژه‌ای است.

انسان باید آنقدر امانت دار باشد که اگر گناه کسی را دید به روی خود نیاورد و اگر نمی‌تواند باید ۳۰۰ یا ۴۰۰ بار استغفار کند که خدایا این را از ذهن من فراموش کن تا در چهره و لحن من تغییری ایجاد نشود.

در حوزه امانت و امانت داری مشکلی داریم به نام مشاوره.

می‌توان به مشاوره رفت اما نمی‌توان هر چیزی را گفت. همان چیزی که می‌داند در اصلاح زندگی‌اش اثر دارد را باید بگوید.

ملاک مشاوره، شاخص دارد و در روایات آمده است. مشاور کسی است که قرآن و روایات گفته‌اند نه آنکه دانشگاه به او مجوز داده است. برخی مسائل به طور واضح در قرآن و روایات است.

مشاور در حکم پدر ثانی است و تا جایی مجوز گوش کردن دارد که بتواند اصلاح کند.

حکم مشاور مثل قاضی هست اما در سطحی بالاتر و نافذتر.

قاعده جزئی حرف زدن در جمع غلط است.

شاخص‌های مشاوره در دوره دوم گفته شده است.

خیلی از آدم‌ها، به بهانه گفتگو رازهای دیگران را برملا می‌کنند. به تدریج انسان وقتی سمت‌های اجتماعی‌اش بالاتر می‌رود، تقوای بالا نیاز دارد. همین تقوا زن و شوهر را صمیمی‌تر می‌کند.

در سوره مبارکه نساء این موضوع را در آیه اول مطرح می‌کند یک و اتقوا الله و یک تقوای ارحام دارید یعنی شما باید تقوای ارحام داشته باشید یعنی نسبت به خویشان خود رازدار باشد و اغلب اتفاقاتی هم که می‌افتد در مورد همین موضوع است، خود را تحت تاثیر القائنات محیطی قرار می‌دهیم: پدرم گفته این کار را بکن و

اگر کسی با همسرش مشکل داشت یا باید مجتهد باشد یا باید به مشاور رجوع کند.

زیرا حد اقل درد و دل می‌شود لغو. (عن الغو المعروضون)

ما به هر حال در زندگی احتیاج به ارتباط کلامی داریم. ارتباط کلامی در خانواده با هم اگر در مورد دیگران نباشد در مورد چی باشد؟

مشاهیر غیبت‌شان سخت تر است زیرا به اندازه شهرتشان غیبت می‌شود. غیبت در هر حالتی غیبت است مگر اینکه فرد بحث تحلیلی کند. تحلیل کارهایشان متفاوت از صحبت از رفتار و شخصیت آنهاست.

غیبت آن چیزی است که پشت سر کسی گفته می‌شود و یا حالتی عوض شود.

اگر انسان بخواهد تقوا داشته باشد خدا کمک می‌کند متقی باشد

راز چیزی است که طرف مقابل تمایل به کشف آن نداشته باشد.

رفتار شناسی انسان‌ها در کشف راز، راه‌های مختلفی دارد.

یک موقعی خلاقیت آدم در ارتباط کلامی می‌رود در مورد اینکه فقط در مورد دیگران حرف می‌زند اما راه‌های دیگری هم وجود دارد مثلاً در یک مهمانی طبقات مختلفی وجود دارد. اگر یک نفر بازی‌های معمایی بلد باشد و برای همه طبقات موضوعات مختلف طرح کند (در این زمینه آقای غفرانی تبحر دارند) ما اگر خلاقیتمان را ببریم روی کشف حقایق هستی و گفتمان‌هایمان را بگذاریم روی گفتمان علمی، در خانواده عاطفی، در خانواده اگر گفتگوها به سمت گفتگوی عاطفی نرود به سمت کشف رازداری می‌رود.

وَ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَواتِهِمْ يُحَافِظُونَ (۹)

بحث نماز از آیه ۲ شروع شد و دومرتبه در آیه ۹ مطرح شد که حفظ بر مجموعه نمازهاست که این وابسته به ظرفیت فرد است که اگر بالا برود انواع نمازهای مستحبی هم اضافه می‌شود.

معیار زندگی فرد برای اوقات، لحظات و کارها نماز است. یک چرخه دارد. يحافظون یعنی پیوسته نماز صبح دارد و پیوسته به نماز ظهرش وصل می‌شود و پیوسته به نماز عصر وصل می‌شود و هر کدام از اینها یک شانی دارد و قاطی هم نمی‌شود و این توالی مهم است و سیر رشد برای فرد ایجاد می‌کند حتی مردان الهی را از روی نمازشان سانشان را می‌فهمند.

يحافظ یعنی نمازهایش را سر وقت بخواند. صبح بودن را در نمازش متبلور کند، نماز ظهر یک خاصیتی دارد، حفظ اینها می‌شود يحافظون.

برنامه‌های زندگی ما طبق چه نظم و القاء و سبکی به این وضع درآمده است؟ این برنامه از کجا آمده است؟

۹۰ درصد برنامه های ما القائی و محیطی است، درونی و فطری نیست. نماز اینها را فطری می کند مشروط به اینکه نماز عمود انسان باشد و به این ماهیت حفظ نماز می گوئیم یعنی ساختار انسان و برنامه هایش را تحت تاثیر قرار می دهد.

تا موقعی که نظام برنامه ما القائی محیط باشد هر القاء محیطی آن برنامه را تحت تاثیر خود قرار می دهد و آن را منحرف می کند.

تقوا محصول علم است. تا علم به چیستی امانت و عهد نداشته باشیم تقوای در ما شکل نمی گیرد.

تعمیل در فرج امام زمان (عج) صلوات